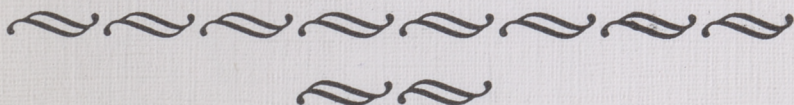

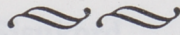
T a l l i n n a
T e h n i k a ü l i k o o l i

AUDOKTORID

≈ 1938 - 1993 ≈

Tallinn
1993

Konstantin Päts

5

Johan Laidoner

6

Eero Kajosaari

7

Tibor Váncsa

Peter Kallaste

Juho Matti Ilmarinen Hyyppä

10

Lauri S. Nieminen

12

Sven Olvi

Thomas Palm

Endel Lippmaa

Antero Kaarlo Jätkö

Tapani Veikko Juhani Jekinen

Arvo Kivistik

Olo

Eesti

Teadus

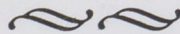
Academia

Ramatukogu

T a l l i n n a
Tehnikaülikooli

AUDOKTORID

1938 - 1993

Tallinn
1993

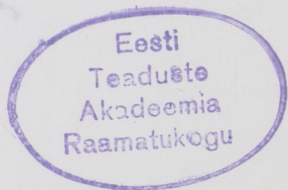
Kujundanud Ann Gornischeff

Koostanud Valdek Kulbach

*Ülevaate koostamisel on kasutatud
TTÜ muinsuskaitse klubi ja TTÜ arhiivi
materjale ning mitme kolleegi abi*

XEB394 XEB394
29 670

© Tallinna Tehnikatülikool, 1993
ISBN 9985-59-002-3

Tallinn
1993

Sisukord

Konstantin Päts	5
Johan Laidoner	6
Eero Kajosaari	7
Tibor Vámos	8
Peter-Klaus Budig	9
Jussi Matti Ilmari Hyypä	10
Mátyás Horváth	11
Lauri S. Niinistö	12
Sven Olving	13
Thomas Palm	14
Endel Lippmaa	15
Antero Kaarlo Jahkola	16
Tapani Veikko Juhani Jokinen	17
John H. Argyris	18
Olev Träss	19

Saateks

1993. aastal tähistab Tallinna Tehnikaülikool oma 75. sünnipäeva. Alustanud 1918 tehniliste erikursustega ning jätkanud 1920. aastal kaheastmelise tehnikumina, suutis Eesti Tehnika Seltsi poolt organiseeritud õppeasutus juba 1923. aastal välja anda esimesed tegevinseneri diplomid. 1928. aasta Tallinna Tehnikumi seadusega otsustas tolleaegne valitsus peatada tehnikumi kõrgema astme tegevuse 1933. aastast (vastuvõtt lõpetati juba 1929. aasta oktoobrist). Tehnilise kõrghariduse andmiseks moodustati Tartu Ülikooli juurde tehnikaosakond (hiljem tehnikateaduskond). Viimane ei saanud eksisteerida täit kahte õppeaastatki, kui uues poliitilises olukorras anti välja Tartu Ülikooli seaduse muutmise seadus ja Eesti Vabariigi Tallinna Tehnikainstituudi seadus. 1936. aasta sügisel algas uus ajajärk meie tehnilise kõrghariduse ajaloos. Tallinna Tehnikaülikool, tegutsenud ka tehnikainstituudi ja polütehnilise instituudi nime all, on andnud inseneridiplomi tuhandetele üliõpilastele ja teaduskraadi sadadele teaduritele.

Tallinna Tehnikaülikooli kui iseseisva kõrgkooli taastamisel olid suured teened Eesti Vabariigi esimesel presidendil Konstantin Pätsil ja sõjavägede ülemjuhatajal Johan Laidoneril. Seda arvestades otsustas TTÜ nõukogu 1938. aastal anda oma esimesed audoktori tiitlid Konstantin Pätsile ja Johan Laidonerile. Järgnevatel aastakümnetel ei osutunud audoktorite valimine võimalikuks. Alles 1986. aastal, kui pühitseti TTÜ kui iseseisva kõrgkooli taastamise 50. aastapäeva, suudeti TTÜ audoktorite statuut uuesti sisse viia. Kokku on tänaseni valitud 15 TTÜ audoktorit, keda tutvustamegi järgnevatel lehekülgedel.

Koostaja

Konstantin Päts

Eesti Vabariigi esimene president.

TTÜ audoktor 1938. aastast.

Sündinud 23.02.1874 Tahkurannas.

Lõpetas 1898 Tartu Ülikooli õigusteaduste kandidaadi teaduskraadiga. Töötas advokaadina, oli "Teataja" toimetaja, valiti 1905 Tallinna linnapea abiks, 1905...09 oli sunnitud viibima maapaos, 1910...11 vangistuses. 1917...19 võttis juhtivalt osa Eesti riigi rajamise eeltöödest ja rahvusväeosade organiseerimisest, oli Päästekomitee esimees ja Ajutise Valitsuse peaminister, oli Asutava Kogu ja kõigi riigikogude liige, korduvalt riigivanem. 1934 kuulutas ta välja kaitseisukorra ja likvideeris poliitilised erakonnad. 1936. aastal korraldatud rahvahääletuse alusel loodud Rahvuskogu võttis 1937 vastu uue põhiseaduse. 1938. aastal valiti K. Päts Eesti Vabariigi presidendiks. Nõukogude Liidu okupatsioonivõimud küüditasid K. Pätsi koos perekonnaga Venemaale, kus ta pärast pikki vintsutusi suri 18. jaanuaril 1956. aastal Tveri lähedal.

K. Päts oli üks neist, tänu kellele loodi 1936. aastal iseseisev Tallinna Tehnikainstituut ja 1938. aastal Tallinna Tehnikaülikool.

Johan Laidoner

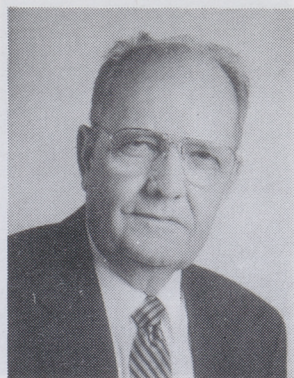
Eesti Vabariigi sõjavägede ülemjuhataja.

TTÜ audoktor 1938. aastast.

Sündinud 12.02.1884 Viiratsi vallas Sakalamaal.

Lõpetas 1905 Vilniuse sõjakooli oma lennu parimana, pärast teenistust Gruusias pääses 1909 kindralstaabi akadeemiasse, mille lõpetas 1912 esimeses järgus. Maailmasõja puhkemise järel ülendati Laidoneri korduvalt kuni alampolkovniku auastme ja diviisi staabiülema ametini. 1917. aasta lõpul asus ta juhtima 1. Eesti diviisi, organiseeris riigikaitset ja välisabi. Aasta hiljem määrati J. Laidoner vägede ülemjuhatajaks, kellena viis sõja õnnelikule lõpule. Ülemjuhatajana tegutses ta ka pärast 1924. aasta 1. detsembri mässukatse mahasurumist. Laidoner reorganiseeris riigikaitse ja taastas Kaitseliidu tegevuse. Samal ajal tegutses ta aktiivselt riigikogu liikmena, esindas Eestit Rahvasteliidus ja rahvusvahelistel konverentsidel. Riigi kaitsevõime aluseks pidas Laidoner stabiilset majandust ja tehnilise arengu taset. Seepärast on loomulik, et ta toetas kindlalt iseseisva Tallinna Tehnikaülikooli loomist. J. Laidoner küüditati 19.07.1940 Penzasse, vangistati 1941. aastal, suri 13.03.1953.

Eero Kajosaari

Helsinki Tehnikaülikooli sanitaar- ja keskkonnatehnika professor 1969...93.

TTÜ audoktor 1986. aastast.

Sündinud 31.12.1927 Vihti külas Lõuna-Soomes. Lõpetas 1952 Helsinki Tehnikaülikooli, sai 1963 samas tehnikalitsentsiaadi ja 1968 tehnikadoktori kraadi. Alates 1952. aastast töötas Soome Põllumajandusnõukogus ja konsultatsioonifirmades ning valiti 1969 Helsinki Tehnikaülikooli sanitaar- ja keskkonnatehnika professoriks, kellena töötas 1993. aastani. 1977...78 oli Pariisis UNESCO keskkonna-alase insenerihariduse projekti juht. 1968...70 oli erialalektoriks ka Tampere Tehnikaülikoolis. Alates 1975. aastast on E. Kajosaari veekaitsealaste koondiste liige, 1980...92 oli Soome Veekaitse Liitude Ühenduse president. Ta on osalenud arvukates veevarustuse, looduskaitse ja linnade planeerimise projektides, on ca 200 teadusartikli ja kahe õpiku autor.

E. Kajosaari koostöö TTÜ-ga algas 1967. aastal keskkonnakaitse alal, ta oli üks Soome lahe veekaitse töörühma asutajatest ja Soomepoolne juht. On suur Eesti ja eesti keele austaja, audoktori promotioonil esines teadusettekandega eesti keeles.

TTÜ õppejõudude stažeerimisega Saksamaal ning jätuk ühiste teadusuuringutega. Selles koostöös on professor P. K. Dajugi märkinisväärted teened.

Tibor Vámos

Ungari Teaduste Akadeemia liige.

TTÜ audoktor 1986. aastast.

Sündinud 01.06.1926 Budapestis.

Lõpetas 1950 Budapesti Tehnikaülikooli elektriinsenerina, talle omistati Ph. D. teaduskraad 1958 ja Dr. Sc. teaduskraad 1962, valiti Ungari Teaduste Akadeemia kirjavahetajaliikmeks 1973, täisliikmeks 1979. Tema teadustöö põhitulemuseks on aurujõuseadmete uued dünaamilised mudelid ja kontrollskeemid, Ungari tööstuse esimesed digitaalkontrolli süsteemid, roboti rakendused ning uued ideed ekspertsüsteemide arendamisel. Ta on mitme preemia, k.a. Ungari riikliku preemia laureaat, mitme rahvusvahelise väljaande toimetuskolleegiumi liige ning on olnud põhiettekandja rahvusvahelistel konverentsidel. 1981...84 oli ta Rahvusvahelise Automaatkontrolli Föderatsiooni president, nüüd on selle föderatsiooni nõunik.

Tibor Vámos on olnud korduvalt külalislektoriks TTÜ-s, osales IFAC-i ülemaailmsel kongressil Tallinnas 1990. aastal.

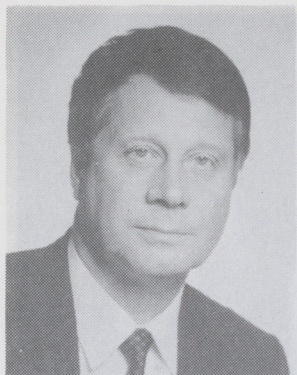
Chemnitz-Zwickau Tehnikaülikooli tugevoolu instituudi direktor ning elektrimasinate teooria professor.

TTÜ audoktor 1988. aastast.

Sündinud 15.07.1928 Görlitzi maakonnas Kagu-Saksamaal.

Lõpetas 1952 Dresdeni Tehnikaülikooli elektrimasinate insenerina, töötas seejärel samas assistendina. 1954 siirdus tööle elektrimasinatehase "Sachsenwerk" konstruktsioonibüroosse, edutati varsti tehase peatehnoloogiks, hiljem peainseneriks. Kaitsnud doktor-inseneri kraadi ja töötanud Chemnitzi masinaehituse kõrgkoolis koha-kaaslasena, asus ta 1966. aastal tehnikaülikooliks reorganiseeritud kõrgkooli elektrotehnika teaduskonna professori ja prodekaani ning tugevoolu instituudi direktori ametikohale. Tema juhitud kollektiiv töötas välja kulgliikumis-elektrimootorid. Samal alal kaitses ta 1972. aastal doktoriväitekirja. P.-K. Budig oli Saksa DV Teaduste Akadeemia kirjavahetajaliige, Tehnikakoja viitsepresident, mitme teadusnõukogu liige ja tunnustatud ekspert. 1984...90 oli ta elektrotehnika teaduskonna dekaan. Teda on autasustatud ordeni ja teenelise teadlase nimetusega. 1990. aastal valiti ta Saksamaa Tehnikakoja insenertehnilise liidu presidendiks ja Euroopa Ühenduse eksperdiks. TTÜ ja Chemnitzi Tehnikaülikooli koostöö algas 1972. aastal TTÜ õppejõudude stažeerimisega Saksamaal ning jätkub ühiste teadusuuringutega. Selles koostöös on professor P.-K. Budigil märkimisväärsed teened.

Jussi Matti Ilmari Hyyppä

Helsinki Tehnikaülikooli rektor, teetehnika professor.

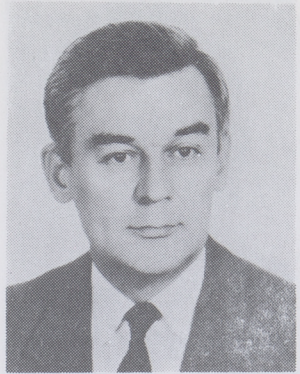
TTÜ audoktor 1989. aastast.

Sündinud 09.09.1930 Ylistaros.

Lõpetas 1955 Helsinki Tehnikaülikooli diplomiinsenerina, sai 1963 tehnikaltsensiaadiks, 1966 tehnikadoktoriks. Töötas 1955...63 Tee- ja Vesiehituse Valitsuses insenerina, 1964...67 Soome Riikliku Tehnikauuringute Keskuse inseneruurijana, valiti 1968 Helsinki Tehnikaülikooli teetehnika professoriks. Töötas 1979...85 ühtlasi HTÜ prorektorina, alates 1985. aastast on tehnikaülikooli rektor. J. Hyyppä on mitmete firmade juhatuse liige, Soome Riikliku Tehnikauuringute Keskuse nõuandva kogu aseesimees. Teda on autasustatud mitme aumärgiga.

J. Hyyppäl on suured teened TTÜ ja HTÜ vaheliste, eriti aga naaberülikoolide ehitusteaduskondade vaheliste sidemete arendamisel. Regulaarselt toimuvad külalislektorite ja üliõpilasrühmade vahetused, TTÜ õppejõududele on leitud stažeerimisvõimalusi Helsinki Tehnikaülikoolis.

Mátyás Horváth

Budapesti Tehnikaülikooli masinaehituse kateedri juhataja professor.

TTÜ audoktor 1989. aastast.

Sündinud 1935. aastal.

Lõpetas 1959. aastal kiitusega Moskva Kõrgema Tehnikaülikooli. Töötas 1959...63 Budapestis insenerina, seejärel oli Moskvas aspirantuuris. 1967...74 töötas Budapesti Automatiseerimisinstituudis teaduri ja osakonnajuhatajana. Alates 1975. aastast on Budapesti Tehnikaülikooli masinaehitustehnoloogia kateedri juhataja, 1978. aastast ühtlasi professor. 1984. aastal omistati talle tehnikadoktori kraad tehnoloogia masinprojekteerimise alase väitekirja põhjal.

M. Horváth on Ungari Riikliku Tehnikakomitee ja Teaduskvalifikatsiooni Komitee liige, mehaanikainseneride teadusliku ühingu automatikasektsiooni esimees. Prof. M. Horváthi sidemed TTÜ-ga said alguse 1978. aastal küberneetika valdkonnas. Alates 1980. aastast toimub TTÜ ja Budapesti TÜ ühine plaanipärane teadustöö masinprojekteerimise valdkonnas. Vahetatakse üliõpilasrühmi ja külalislektoreid. Prof. M. Horváth on sügavalt huvitatud Eesti poliitilisest ja tehnilisest arengust ning valmis viimasele kaasa aitama.

Lauri S. Niinistö

Helsinki Tehnikaülikooli professor ning anorgaanilise ja analüütilise keemia laboratooriumi juhataja.

TTÜ audoktor 1990. aastast.

Sündinud 01.10.1941 Helsingis.

Lõpetas Helsinki Tehnikaülikooli 1968, sai tehnikalitsensiaadiks 1971 ning tehnikadoktoriks 1973. Töötas teadurina Stokholmi ülikoolis 1971...72, aseprofessorina Helsinki Tehnikaülikoolis 1973...77. 1977 valiti samas korraliseks professoriks. Oli külalisprofessoriks Florida Ülikoolis 1985...86, Viini Tehnikaülikoolis 1993. 1987...89 oli ühtlasi teaduskonna dekaan. Teadustöö viimased suunad on seotud optoelektronikas ja elektroonikas kasutatavate õhukeste kilede uurimisega.

Soome Keemiaseltsi esimees 1975, Euroopa Keemiaseltside Föderatsiooni Täitevkomitee liige 1978...83, mitme ajakirja toimetaja, rahvusvaheliste konverentside programmi- või organiseerimiskomiteede liige. On Soome Teaduste Akadeemia ja Tehnikateaduste Akadeemia liige ning Eesti Keemiaseltsi auliige. Muude võõrkeelte kõrval valdab ka eesti keelt.

Sven Olving

Rootsi Kuningliku Inseneriteaduste Akadeemia esimees.

TTÜ audoktor 1991. aastast.

Sündinud 11.09.1928 Tallinnas.

Lõpetas 1952 Chalmersi Tehnikaülikooli elektriinsenerina, sai tehnikaliitsensiaadiks 1957, tehnikadoktoriks 1960. Töötas elektriinsenerina 1947...52, seejärel Chalmersi Tehnikaülikooli teadurassistendina 1952...57, abiprofessorina 1957...60. 1960...62 oli elektrotehnika erakorraline professor USA-s. Alates 1962. aastast on ta Chalmersi TÜ rakendus-elektrofüüsika professor, 1966...74 oli ta ühtlasi selle ülikooli prorektor ning 1974...89 rektor. 1989 valiti Rootsi Kuningliku Inseneriteaduste Akadeemia esimeheks. On avaldanud arvukalt teadustöid mikrolaine komponentide, plasma ja atmosfäärifüüsika alal. Teda hinnatakse kõrgelt kui teadussaavutuste juurutajat. Ta on mitme rahvusvahelise kõrgtehnoloogiat tootva firma juhatuse liige. S. Olving on olnud initsiaatoriks Rootsi ja Eesti teadussidemete taastamisel ning ülikoolidevahelise koostöö arendamisel.

Thomas Palm

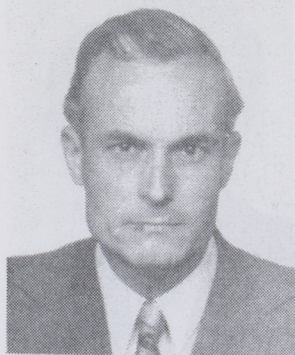
Portlandi Ülikooli majandusprofessor.

TTÜ audoktor 1991. aastast.

Sündinud 09.11.1937 Tallinnas.

Lõpetas 1961. aastal bakalaureusena Colorado Ülikooli, sai 1965. aastal magistrikraadi ning 1967. aastal doktorikraadi majandusteaduste alal Michigani Ülikoolis. Töötab Portlandi Ülikooli õppejõuna alates 1967. aastast, professorina alates 1977. aastast.

Endel Lippmaa

Eesti Teaduste Akadeemia Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi direktor, professor, Eesti TA akadeemik.

TTÜ audoktor 1991. aastast.

Sündinud 15.09.1930 Tartus.

Lõpetas 1953 Tallinna Polütehnilise Instituudi, töötas seejärel samas keemiateaduskonna õppejõuna, oli 1961...80 Eesti TA Küberneetika Instituudi füüsikasektori juhataja, kaitses 1969 füüsika-matemaatikadoktori väitekirja, valiti 1975 Eesti TA akadeemikuks.

1977...82 oli Teaduste Akadeemia osakonna akadeemiksekretär. Alates 1980. aastast on tema algatusel loodud TA Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituudi direktor. E. Lippmaa on Jyväskyläs ülikooli audoktor (1972) ja Eesti teeneline teadlane (1987). On avaldanud töid tuuma magnetresonantsi ja relaksatsiooni, kõrgtemperatuurse ülijuhtivuse ja biofüüsika alalt. On aktiivselt osalenud Eesti keskkonnakaitse probleemide uurimisel ja neile lahenduste otsimisel.

Alates 1989. aastast on olnud minister, rahvasaadik ja Eesti Komitee liige.

Antero Kaarlo Jahkola

Helsinki Tehnikaülikooli energiaökonomika ja jõujaamade professor.

TTÜ audoktor 1993. aastast.

Sündinud 05.02.1931 Korpilahtis, Soomes.

Lõpetas Helsinki Tehnikaülikooli 1956, töötas seejärel Imatran Voima OY juures inseneri ja osakonna asejuhatajana. 1957...63 oli ühtlasi HTÜ jõuseadmete laboratooriumi teaduriks ning 1971...74 energiaökonomika ja jõujaamade aseprofessoriks. Alates 1974. aastast on samas professor ja laboratooriumi juhataja. Ta on mitmete Soome ja rahvusvaheliste ühingute liige, on olnud rahvusvaheliste konverentside korralduskomiteede esimees. Tema teaduslik tegevus on seotud tahkete kütuste põletamise ja gaasistamisega ning jõujaamade soojusskeemide ökonomikaga. Prof. A. Jahkolal on tihedad sidemed TTÜ soojustehnika instituudiga alates 1976. aastast. Ta on esinenud Tallinnas korduvalt loengutega, võtnud osa siin korraldatud ühisseminaridest ja konverentsidest ning osalenud TTÜ energeetika doktorinõukogu töös selle liikme ja oponentina. Prof. A. Jahkola on Eesti–Soome energiaökonomika töögrupi liige.

Tapani Veikko Juhani Jokinen

Helsinki Tehnikaülikooli elektromehaanika laboratooriumi professor.

TTÜ audoktor 1993. aastast.

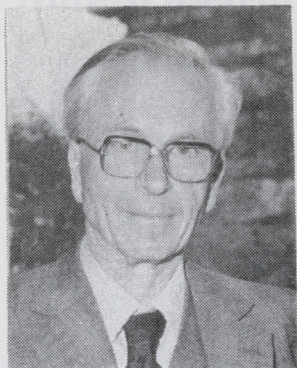
Sündinud 13.11.1937 Kärköläs Hämees läänis.

Lõpetas 1956 Helsinki Tehnikaülikooli elektrimasinate ja seadmete erialal. Litsensiaaditöö valmis tal 1967., doktoriväitekirja kaitses 1973. aastal. Pärast tehnikaülikooli lõpetamist töötas vanemassis-tendina, seejärel (1964...68) elektrimasinate projekteerimise firmas "OY Strömberg AB" insenerina. 1968 valiti ta HTÜ elektrimasinate laboratooriumi dotsendiks, 1972 sama laboratooriumi professoriks ja juhatajaks. Alates 1985. aastast on ta ühtlasi Lappeenranta Tehni-kaülikooli elektrimasinate kursuse lektoriks. 1985...88 oli HTÜ prorektor. Tema teadustöö põhisuunaks on ülijuhtivate mähistega elektrimasinate uurimine. Ta on edukalt organiseerinud rahvusvahelist teaduskoostööd.

TTÜ ja HTÜ elektromehaanika laboratooriumi esimesed teadusside-med sõlmiti 1976. aastal TTÜ õppejõudude stažeerimisega Soomes ning jätkuvad vastastikuste külalisesinemiste ja TTÜ üliõpilaste teadmiste täiendamisega Helsinki Tehnikaülikoolis.

Eesti
Teaduste
Akadeemia
Raamatukogu

John H. Argyris

Stuttgardi Ülikooli õhu- ja ruumisõidukite staatika ja dünaamika professor.

TTÜ audoktor 1993. aastast.

Sündinud 19.08.1916 Velosi linnas Kreekas.

Lõpetas 1936 Müncheni Tehnikaülikooli, töötas seejärel samas teadurassistendina konstruktsioonide alal. 1937...39 töötas insenerina teraskonstruktsioonide firmas Stettinis. Täiendanud teadmisi aeronautikas, mehaanikas ja matemaatikas Berliini ja Zürichi tehnikaukoolides, asus 1943. aastal teadustööl Kuningliku Aeronautika Ühingu tehnikaosakonnas Londonis, kus juhatas konstruktsioonide ja flutteri töörühma. 1949. aastal sai ta aeronautika ja konstruktsioonide lektoriks Londoni Teaduse ja Tehnoloogia Riiklikus Kõrgkoolis. 1957 omistati talle Londoni Ülikooli inseneriteaduste doktori kraad. Ta on üks esimestest lõplike elementide meetodi loojatest. 1959. aastal nimetati ta Londoni Ülikooli vastloodud aeronautika ja konstruktsioonide õppetooli juhatajaks. Samal aastal kutsuti ta Stuttgardi Ülikooli organiseerima õhu- ja ruumisõidukite staatika ja dünaamika instituuti. Olles selle instituudi direktor, juhendas ühtlasi Stuttgardi Ülikooli Arvutusrakenduse Instituuti. On paljude akadeemiliste ühingute ja rahvusvaheliste teaduskomiteede liige ja mitme kõrgkooli audoktor. J. Argyris on osutanud märkimisväärset abi TTÜ ehitusteaduskonna õppejõudude teadmiste täiendamisel ning teadustöö suunamisel.

Toronto Ülikooli keemiatehnika ja rakenduskeemia professor.

TTÜ audoktor 1993. aastast.

Sündinud 09.10.1931 Tartus.

Lõpetas 1955 Princetoni Ülikooli kõrgema astme keemiainsenerina, sai tehnikateaduste doktori kraadi Massachusettsi Tehnoloogiainstituudis 1958. Töötab Toronto Ülikoolis, 1958...62 abiprofessorina, 1962...68 aseprofessorina ning alates 1968. aastast professorina. Samal ajal on ta konsultatsioonifirmade konsultant. On töötanud külalisprofessorina Nancy Ülikoolis ja Zürichi Tehnikaülikoolis. Prof. O. Trässi teadustööd käsitlevad vedelike mehaanika ning massivahetuse teoreetilisi ja praktilisi probleeme. Viimasel ajal on ta tegev ka tahkete materjalide peenestusprobleemidega. Ta on mitmete Kanadas aasta parimaks tunnustatud teadustööde autor, on korduvalt saanud stipendiume ja uurimistoetusi. Prof. O. Träss on aktiivselt tegev Toronto Ülikooli ja ministeeriumide nõukogudes, ta on Tartu Instituudi president, Tartu Ülikooli Fondi direktor ja Eesti Kanada Kesknõukogu liige. On esinenud korduvalt loengutega TTÜ-s, teinud ekspertiisi meie õppeplaanidele, tema juures täiendavad oma teadmisi mitmed Eesti noorteadlased.

3.-

EESTI AKADEEMILINE RAAMATUKOGU

1 0200 00025775 2